

POSUDEK VEDOUcíHO PROJEKTU

Název práce: **Bydlení Nový Střížkov aneb ~hledání zahradního města~**

AR: **ZS2021/22**

Vedoucí práce: Ing.arch. Michal Kuzemenský

Odborná asistentka: Ing. et Ing.arch. Petra Kunarová

Diplomantka: **Bc. Jana Watersová**

Zadání: Tématem diplomního projektu je bydlení. Bydlení v „zahradním městě“, navrhování na „zelené louce“. Vnitřní periferie. Území bez návodu.

Úkolem je na přesně vymezené (vedoucím práce zadané) parcele navrhnout pochopitelnou strukturu, součást města, adekvátní v kontextu, ekonomickou. Srozumitelný vnější prostor navržené struktury. V návrhu důraz na řešení veřejného, semi-veřejného a soukromého exteriérového prostoru celého vymezeného území. Komfort, užítelnost bydlení, detail bytů. V závěru práce měli diplomanti za úkol dokladovat kapacitní urbanistické ukazatele navržené struktury. Především počet obyvatel, počet bytových jednotek, sumarizaci velikostní kategorií jednotek a hustotu obyvatel na hektar.

Vstupní (zadaná) teze vedoucího práce: bydlení navrhované v prázdných místech vnitřní periferie, jako alternativa ke stěhování do satelitů za městem. Co všechno a jak, musí obsáhnout bydlení, aby bylo plnohodnotnou náhradou za americký sen, adekvátně intenzivní, ekonomické, udržitelné, stále chápáné jako město? Low-rise, high-density?

Parcela – rozsah zadání: řešená parcela je vyznačena plnou čarou (grafická příloha zadání). Diplomanti si mohli řešenou plochu po vlastní úvaze a po ukončení analýz rozšířit na dvou místech mimo závazné území. Na západní špičce „stolové hory“, kde se nachází soukromý pozemek, mohli pracovat s teorií dohody o odkupu a nově za západní hranici považovat terénní zlom hory. Na jihovýchodě mohli diplomanti protáhnout jižní hranici pozemku až k ulici Hejnická.

Otázky pro diplomní práci: intenzita (**hustota**), sociální diverzita (**co je navrhovaný standard**), individuální vs. kolektivní, velikostní standard bytů, propojení interieru s exteriérem, soukromé, veřejné, semi-veřejné/soukromé resp. sdílené.

Od práce je očekáván rozsah od urbánního celku k architektonickým detailům bydlení. Úkolem je urbanistická, architektonická i „ekonomická“ obhajoba řešení.

Otázky a teze jsou vstupní. Očekávána je reakce, případně popření teze vedoucího práce a vystavění teze vlastní atd ...

Úloha je akademická. Diplomanti nejsou vázáni platnými regulativy v místě (ÚP, PSP). Cílem diplomní práce je prověřit potenciál parcely a především odpovědět na otázky zadání.

↓ **Až sem je popsáno zadání, stačí přečíst jen u prvního z diplomantů** ↓

Sekvence autorských fotografií městské džungle, kterou Jana Watersová uvádí svoji diplomní práci je důležitá. Nepovažují fotografie za dokumentaci parcely, ale za integrální část návrhu. Tedy ne analytickou část, ale návrhovou.

Jana s fotografiemi přišla už v úvodu navrhování. Se stejným důrazem a dopadem. Zájem o městskou džungli, či takzvaná vágní teritoria považují je aktuální. Vyšlapané plácky, cestičky a neformálnost, nás v přeregulovaném městě nejen baví, ale dávají nám odpočinout. Tato místa nevyvíjejí tlak, naopak, anticipují naši představivost, respektují naše čtení, naši interpretaci. To nejen interpretaci města. Mohou iniciovat uvažování o výkonu, růstu, svobodě, spotřebě symbolů i nás samotných ... atakdál, atakdál říká Slavoj Žižek.

Představte si na jednom z takových míst bydlet. Skvělá teze pro zahradní město. Půjde to? Potvrdíme tezi?

Společně s autorkou jsme přemýšleli o cestách vážně míněné a pečlivé ochrany této přírodní (a sociální) deviance a divokosti. O faktickém postupu stavby a nutnostech obsažených v návrhu. Jak ochránit ostrůvky původního křoví stejným způsobem, jako ochraňujeme stoleté lípy a památky. Proč? Protože tato džungle je nejen autentická, ale i stabilní. Sukcese. Ostrůvky džungle „zabalit“ a po dokončení stavby ponechat

přirozené sukcesi k opětovnému rozšíření. Při dávce štěstí a profesionálně řízeném divokém vývoji se parcela znovu zaplní pro poetické našlapování, tak jako dnes. Nově ovšem bez strachu a nebezpečí. S jasnou ambicí stát se autentickou městskou přírodou. Půjde to? Není to protiklad? Je to profesionálně realizovatelné? Kouzlo práce architekta spočívá především v to, že právě takové postupy může a má vymýšlet. Tedy tak jsem chápal startovní autorčinu ambici a tímto prizmatem hodnotím práci. Jak se podařilo naplnit ambici a ověřit tezi?

Na výkresu hlavní situace má autorka návrh jednoznačně pod kontrolou. Přesná hierarchie, dobrá orientace mezi „divokým“ a „městským“. Záměrně píšu pojmy v uvozovkách, protože autorka svým návrhem nutí diváka používat a hledat neběžnou, nezažitou terminologii. Není to park, a rozhodně to není ani bydlení v lese, jak Jana občas tvrdí. Je to mnohem lepší. Bydlení v lese je teorie i praxe kolektivního bydlení z Finska sixties, obecně Skandinávie i německých walden siedlung ze třicátých let. Já myslím, že Jana Watersová je svým návrhem mnohem soudobější. Tedy ne mnohem. Prostě návrh je v situačním plánu soudobý. Soustředné prstence. Nejvíc městský, řekněme nejspolečenštější, je střed území. Druhý, divočejší prstenec, zhruba kopíruje trasu obslužné komunikace. Nejširší prstenec se rozplývá ve vícekmenných stromech, křovích a „vyšlapaných“ cestičkách, mezi kterými plavou soliterní domy.

K domům. Jsou výborné. Koláž. Trochu brusel 50' (vidíte ty sloupy), trochu periferie, administračka, industrie, kousek vily Savoy. Soudobé, pohodlné. A luxusní. Spíš trochu víc. Ten sloup v koupelnách: krása, z koupelny to dělá obytnou místnost. Z vany do lesa. Stejně tak z kuchyně, ale tam bych se z toho sloupu zbláznil a zbláznili by se i uživatelé. Sloup uprostřed kuchyňské desky je proklamace. Autorka by musela najít způsob, jak to samé říct praktičtějším způsobem. Takhle je to moc. Dispoziční princip bytů je jasný, elegantní. Kubusy pokojů našikmo vymezují obytný prostor, který začíná předsíní a končí výhledem do stromů. Není to floating a není to ani moderna, není to ani měšťanská adice. Je to poučená koláž obojího. Výborně.

Zpět k urbanismu. To co na plánu hlavní situace vypadá sebejistě a při čtení „krásného plánu“ si okamžitě představuji charaktery všech tří prstenců i charakter a atmosféru jejich rozhraní - překryvů. Podobně jako mísení rostlin na rozhraní mezi remízem a polem, mezi loukou a lesem. Rozhraní jsou nejzajímavější místa v přírodě, myslím si. I ve městě, tvrdím.

Návrh převedený do prostoru se nesetkává s mojí představou. S mojí představou čtenou v situaci. Obraz je žánrově mnohem starší, historický. Jsme opravdu v sedmdesátých letech ve Skandinávii, již vybydlené. Opuštěný betonový bazén, pře určitost, asfaltové cestičky, nejasnost. Prostě mám jinou představu.

Autorčiny obrazy kritizují. Nejsou bezpečné. Myslím si. Možná k tomu přispěla nenavrženost parteru, obytného či komunitního. Malý důraz na zobrazení druhého plánu architektury, té malé: altánů, kůlen a prkenných garáží. Přesný návrh povrchů. O toto se mohl a měl návrh opřít a tam měla skončit polovina energie i času. Možná to nebyl čas, ale nedůvěra. Opravdu bylo potřeba **divergentně zobrazit a pojmenovat tři různé charaktery území**. Ne úplně různé. Jsou si podobné a mají překryv. Úspěch spočívá právě v jejich přesném pojmenování. Landscape návrhu a malá architektura jsou stejně pracné, pomalé a pečlivé jako návrh římsy. Stejná řemeslnost. Stejná profesionalita a pečlivost. A přesnost. Bylo tomu nutně věnovat mnohem víc času. **Stromy, povrchy & spol. nejsou dekorace**. Tedy v kontextu právě tohoto návrhu nemohou být. Jsou extra architekturou. V budoucnu jí obecně budou čím dál víc, doufám.

Kritizují. Snad si to mohu dovolit. Jana Watersová je architektka. V našem ateliéru zpracovávala několik projektů. Sleduji její cestu i její oblíbená témata. Nostalgie, nedořečenost, romantiku a mnoho dalšího. Subtility. Jasně že to je rizikové. Díky za to. Je fajn nebát se u diplomu. Respekt.

Janě Watersové navrhuji **B**. Jednoznačné absolutorium a už šup do praxe hned!!

V Praze dne 28.ledna 2022 Michal Kuzemský